

Handläggare
Lisbeth Westerlund
Telefon: 08-508 25 016**Till**
Socialnämnden

Program för tyngdpunkt Farsta

Yttrande över samrådsförslag från stadsbyggnadskontoret

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som sitt yttrande.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till stadsbyggnadskontoret.

Peter Svensson
Tf. förvaltningschef

Sammanfattning

Stadsbyggnadskontoret har påbörjat programarbete för Tyngdpunkt Farsta. Programmet syftar till att konkretisera hur Farsta kan utvecklas till en tyngdpunkt, en modern och promenadvänlig stadsdel, samt bidra till det bostadspolitiska målet genom att i Farsta ge möjlighet till 8 000 nya bostäder.

Förvaltningen instämmer i huvudsak programmets förslag hur man kan förändra Farsta till en tätare och mer småskaligt blandad stadsdel där man också kan öka tryggheten för de som bor och vistas i Farsta. Det kommer dock att förändra Farstas ursprungliga planeringsprinciper och upplevelsen av Farsta kommer att förändras. Konsekvenser för barn och ungdomar är väl belysta i programförslaget. Det är angeläget att ha ett barnperspektiv även i det fortsatta planarbetet. Om Farsta ska bli ett attraktivt område för personer med funktionsnedsättningar måste tillgänglighet för denna målgrupp få ett större utrymme i den fortsatta planeringen.

Bakgrund

Stadsbyggnadskontoret har påbörjat programarbete för Tyngdpunkt Farsta. Programmet syftar till att konkretisera hur Farsta kan utvecklas till en tyngdpunkt, en modern och promenadvänlig stadsdel, samt bidra till det bostadspolitiska målet genom att i Farsta ge möjlighet till 8 000 nya bostäder.

Stadsbyggnadskontoret inbjuder till samråd enligt 5 kap. 11 § plan- och bygglagen, PBL, (2010:900). Synpunkter på programförslaget ska lämnas senast 7 september 2015.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom administrativa avdelningen. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 19 augusti 2015.

Ärendet

Översiktsplanen, Promenadstaden, pekar ut nio tyngdpunkter som ska stödja utvecklingen av en mer flerkärning stad med täta och innehållsrika stadsdelar även i ytterstaden. Program Tyngdpunkt Farsta konkretiserar hur Farsta kan utvecklas till en tyngdpunkt.

Förslaget innebär en knapp dubblering av antalet bostäder i stadsdelen. Till dagens cirka 10 000 bostäder föreslås ytterligare drygt 8 000 bostäder. Utöver bostäder tar programmet upp handel, verksamheter och de allmänna funktioner som en tyngdpunkt och en kraftigt ökad befolkning kräver, som förskolor, skola, parker och grönsstruktur.

Förslaget utgår från fyra strategier.

- Utveckla Farsta centrum. På parkeringsytorna runt centrum planeras för bostäder, verksamheter och handel.
- Skapa urbana stråk. Ny bebyggelse planeras utmed Farstas huvudvägar. Vägarna omvandlas till gator där samtliga trafikslag samsas i samma gaturum.
- Vänd Farsta mot sjöarna. Vid Magelungens och Drevvikens stränder utvecklas attraktiva boendemiljöer samtidigt som park- och naturmiljöerna stärks.
- Farstråket. Befintliga parker rustas och kompletteras med nya parkytor för att bilda ett sammanhängande grönt stråk mellan Magelungen och Drevviken.

Förslaget innebär ett tillägg som kommer att utgöra en stor påverkan på den ursprungliga utformningsidén för Farsta.

Förvaltningens synpunkter

Farsta av idag präglas i stor utsträckning av folkhemsarkitekturens tänkande från 1950- och 60 talet med bostäder i grannskapsenheter. Bebyggelsen planerades som "hus-i-park" och anpassades till terrängen. Kollektivtrafiken sågs som ett komplement till bilismen. Ambitionen att forma en stadsdel som innehåller arbete, bostäder och centrumfunktioner har till stor del lyckats.

I programmet lyfter man fram de problem som finns idag i Farsta. Stadsdelen präglas av en fysisk segregation där såväl bostadsområden som områden med olika funktioner ligger åtskilda från varandra. När Farsta centrum stänger på kvällen blir det tomt och upplevs som otryggt. De breda bilvägarna är ofta rumsliga barriärer och stora ytparkeringar dominerar stadsbilden.

Förvaltningen instämmer i programmets förslag hur man kan förändra Farsta till en tätare och mer småskaligt blandad stadsdel där man också kan öka tryggheten för de som bor och vistas i Farsta. Det kommer dock att förändra Farstas ursprungliga planeringsprinciper och upplevelsen av Farsta kommer att förändras.

En stor del av den föreslagna bebyggelsen tillkommer i de delar som idag är parkering och väglandskap. Naturlandskapets påtagliga närvaro i stadsmiljön föreslås omhändertas och framhävas mer. Trots den goda tillgången på naturmark finns få ytor av mer omsorgsfullt iordningsställd karaktär. Tillgången till olika parkmiljöer är låg.

Förvaltningen delar uppfattningen att Farsta behöver utvecklas ur park- och rekreationssynpunkt. Den befintliga naturen behöver få nya funktioner och nytt innehåll så att den tillgång som grönområdena borde vara tas tillvara. Samtidigt behöver vid återgärder inom områden med höga naturvärden och höga rekreativa värden, båda dessa aspekter beaktas. Gångtunnlarna bör göras tryggare och trevligare genom bland annat konst och belysning så att de upplevs som en naturlig del av ett gångstråk.

Farsta är väl försett med idrottshallar och idrottsplaner men man behöver säkerställa att mark reserveras för idrottsändamål när stadsdelen växer. Det är också viktigt att det finns ytor för lek och spontanidrott.

Förslaget att områdets huvudgator ska få ändrad karaktär från genomfartsvägar till huvudgator i en tätare stadsmiljö är bra. Det skapar förutsättningar för en mer sammanhållen stadsdel där de olika delarna inte upplevs separerade från varandra. Genom att förbättra gång-, cykel- och kollektivtrafiken kan det också bli möjligt att uppnå målet att skapa bra alternativ till bilåkande och privat biläggande.

Förvaltningen delar bedömningen i utredningen att Farsta centrum är en stark drivkraft för Farstas utveckling men att det behöver utvecklas. Det är samtidigt en kulturhistoriskt, arkitektoniskt och konstnärligt värdefull helhetsmiljö att värna om. Det är av stor vikt att det finns bra service med god tillgänglighet i stadsdelen. I förslaget framhåller man att det är av vital betydelse att Farsta centrum är levande även kvällstid med fler publika verksamheter och ett vitalt kulturliv.

Det är också av stor betydelse att öka antalet arbetsplatser i Farsta för att behålla den blandning av verksamheter, handel och bostäder som ger en levande stadsmiljö. Tillgång till arbetsplatser påverkar också resmönster och belastning på trafiknätet. I programförslaget framhåller man att det gäller att bereda plats både för nya arbetsplatser men framför allt att utveckla befintliga arbetsplatsområden.

Det är positivt att förslaget till program belyser de konsekvenser för barn utvecklingen av Farsta kan få. Det är angeläget att ha ett barnperspektiv även i det fortsatta planarbetet. Det är också bra att ungdomarnas behov av aktiviteter och mötesplatser uppmärksammas men behöver konkretiseras i den fortsatta planeringen av utvecklingen av Farsta.

Vid stadsplanering och byggande är det viktigt att beakta tillgänglighetsaspekter. I programförslaget om Farsta anges att tillgänglighet i den utredning som gjorts främst handlar om människors rörelsemönster och upplevelsen av dessa. Om Farsta ska bli ett attraktivt område för personer med funktionsnedsättningar måste tillgänglighet för denna målgrupp få ett större utrymme i den fortsatta planeringen.

Fysisk tillgänglighet är en investering som påverkar framtida kostnader vid behov av samhällets stödinsatser i form av hemtjänstinsatser, ledsagning, personlig assistans med mera. I det fortsatta arbetet med utformningen av gator, torg, platser, parker

och byggnader i stadsdelen behöver tillgänglighetsfrågorna studeras och analyseras närmare.

Bristen på bostäder till personer med funktionsnedsättningar är en stor utmaning för staden. Utbyggnad av särskilda boendeformer med olika servicenivåer och för olika ålderskategorier behöver öka för att nuvarande och kommande behov ska kunna säkerställas. Det är angeläget att dessa behov beaktas i det fortsatta planarbetet.

Programförslaget innebär att stora förändringar kan bli aktuella i Farsta. Medborgardialogen är angelägen i det fortsatta planeringsarbetet. En av de framgångsfaktorer som flera tidigare utvärderingar pekat på (utvärderingar av stadens ytterstadssatsning, ”storstadssatsningen”, med mera) är hur olika satsningar kan få sin legitimitet genom att försäkra sig om boendes och olika lokala aktörers engagemang och delaktighet. Det är angeläget att ta fram ett konkret förslag på hur ett lokalt inflytande över den fortsatta planeringsprocessen och förslagen om ska vara utformat.

Bilagor

Program för tyngdpunkt Farsta - samrådsförslag